

SARDAR PATEL UNIVERSITY
MA (SECOND SEMESTER) EXAMINATION
2012
Monday, 23rd April
11 am to 2 pm
PA02EECO03 - THEORY OF ENVIRONMENTAL ECONOMICS

Total Marks: 70

Q.1 Select the correct alternative with and write answer in answer book. [10]

1. A Public good has the characteristic of
  - (a) Rivalry
  - (b) Non-divisibility
  - (c) Exclusivity
  - (d) Utility
2. An oligopolistic Market is ideal in case of
  - (a) Exhaustible natural resources
  - (b) Common property resources
  - (c) Environmental services
  - (d) Transport services
3. The concept of large of 'latent' group has been given by
  - (a) Olson
  - (b) Oakeson
  - (c) Buchanan-Tullock
  - (d) Elinor Ostrom
4. The role of the 'political entrepreneur' in promoting collective action has been explained by
  - (a) Olson
  - (b) Oakeson
  - (c) Buchanan-Tullock
  - (d) Elinor Ostrom
5. The idea of 'tragedy of the commons' was given by
  - (a) Pigou
  - (b) Hardin
  - (c) Olson
  - (d) Daly
6. Coase's model has been criticized on the basis of
  - (a) Ignoring transaction costs
  - (b) Considering transaction costs
  - (c) Lack of practical use
  - (d) Unrealistic assumptions
7. The Ministry of Environment and Forests (MEF) was formed in the year
  - (a) 1980
  - (b) 1985
  - (c) 1981
  - (d) 1991
8. The New Environment Policy of India was declared in
  - (a) 2005
  - (b) 2001
  - (c) 1997
  - (d) 2006
9. Sustainable development was defined by the
  - (a) Earth Summit
  - (b) United Nations Environment Programme
  - (c) World Commissions on Environment and Development
  - (d) Hotelling
10. Refundable deposits are used to recycle
  - (a) Clothes
  - (b) Cold-drink bottles
  - (c) Water
  - (d) Medicines

- Q.2 [15]
- (a) What are Command and Control (CAC) measures of environmental policy ? Are they successful ? Why ?
  - (b) Explain refundable deposit system. How can it be applied ?

OR

- Q.2 [15]
- (c) Explain in detail, Pigou's views on providing subsidy for environmental protection.
  - (d) What is collective action ? How do transaction costs affect collective action ?

- Q.3 [15]
- (a) Explain in detail, population growth model. What lessons can be drawn from it ?
  - (b) What is carbon credit trading system ? What are its advantages ?

OR

- Q.3 [15]
- (c) Explain a note on recent environmental movements in India.
  - (d) How does the WTO try to bring a balance between trade and environment ?

- Q.4 [15]
- (a) Write a note on theories of optimal use of exhaustible natural resources.
  - (b) Write a note on environmental laws in India.

OR

- Q.4 [15]
- (c) What do you understand by 'tragedy of the commons'? How can it be resolved ?
  - (d) What is Common Property Resource (CPR) ? What are its characteristics ? How is it different from private and public property ?

- Q.5 [15]
- (a) Critically examine Olson's theory of CPR management.
  - (b) Explain Elinor Ostrum's theory of CPR management.

OR

- Q.5 [15]
- (c) Explain Oakerson's theory of CPR management.
  - (d) Write a note on Buchanan and Tullock's model of CPR management.

પ્ર.૧ ખરો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ ઉત્તરવહીમાં લખો.

૧. જાહેર વસ્તુ આ લક્ષણ ધરાવે છે.

- (અ) હરિક્ષાઈ (બ) બિન-વિભાજ્ય
(ક) વંચિતતા (ડ) ઉપયોગિતા

૨. અલ્પહસ્તક ઇજારવાળું બજાર આ સંજોગોમાં આદર્શ છે.

- (અ) નિઃશેષી કુદરતી સંસાધનો (બ) સહિયારી સંપત્તિના સંસાધનો
(ક) પર્યાવરણીય સેવાઓ (ડ) વાહન વ્યવહારની સેવાઓ

૩. મોટા “નિષ્ક્રીય” જૂથનો ખ્યાલ આમણે આવ્યો.

- (અ) ઓલ્સન (બ) ઓર્કર્સન
(ક) બુકાનન-ટુલોક (ડ) એલીનોર ઓર્સ્ટ્રમ

૪. સામૂહિક કામગીરીની સફળતામાં ‘રાજકીય નિયોજક’ની ભૂમિકા આમના દ્વારા સમજાવવામાં આવી છે.

- (અ) ઓલ્સન (બ) ઓર્કર્સન
(ક) બુકાનન-ટુલોક (ડ) એલીનોર ઓર્સ્ટ્રમ

૫. “સહિયારા સંસાધનોની કડ્ડાંતિકા”નો ખ્યાલ આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

- (અ) પીગુ (બ) હાર્ડિન
(ક) ઓલ્સન (ડ) ડેલી

૬. કોઝના મોડલની ટીકા આના આધારે કરવામાં આવી છે.

- (અ) સોદા ખર્ચની અવગણના (બ) વ્યવહારિક ઉપયોગ ન હોવો
(ક) સોદા ખર્ચની ગણતરી (ડ) અવાસ્તવિક ધારણાઓ

૭. પર્યાવરણ અને વન મંત્રાલય (MoEF) આ વર્ષમાં સ્થાપવામાં આવ્યું.

- (અ) ૧૯૮૦ (બ) ૧૯૮૫
(ક) ૧૯૮૧ (ડ) ૧૯૯૧

૮. ભારતની નવી પર્યાવરણ નીતિ આ વર્ષમાં જાહેર કરવામાં આવી.

- (અ) ૨૦૦૫ (બ) ૨૦૦૧
(ક) ૧૯૯૭ (ડ) ૨૦૦૬

૯. ટકાઉ વિકાસની વ્યાખ્યા અહીં કરવામાં આવી.

- (અ) પૃથ્વી પરિષદ (બ) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર પર્યાવરણ કાર્યક્રમ (UNEP)
(ક) વર્લ્ડ કમીશન ઓન એન્વાયરમેન્ટ એન્ડ ડેવલોપમેન્ટ
(ડ) હોટેલીંગ

૧૦. પરત ચૂકવણીપાત્ર થાપણો આના પુનઃ ઉપયોગ માટે વાપરવામાં આવે છે.

- (અ) કપડાં (બ) ઠંડા-પીણાની બાટલીઓ
(ક) જળ (ડ) દવાઓ

પ્ર.૨

(૧૫)

(અ) પર્યાવરણીય નીતિના આદેશ અને નિયંત્રણ (CAC) પગલાં એટલે શું ? શું તેઓ સફળ છે ? શા માટે ?

(બ) પરત ચૂકવણીપાત્ર થાપણ વ્યવસ્થા સમજાવો. તેનો અમલ કેવી રીતે કરી શકાય ?

અથવા

પ્ર.૨

(૧૫)

(ક) પર્યાવરણ સંરક્ષણ માટે સબસિડી પૂરી પાડવા અંગેના પીગુનાં વિચારો વિસ્તૃત રીતે સમજાવો.

(ડ) સામૂહિક કામગીરી એટલે શું ? સોદા-ખર્ચની હાજરી સામૂહિક કામગીરીને કેવી રીતે અસર કરે છે ?

પ્ર.૩

(૧૫)

(અ) વસ્તી-વૃદ્ધિનું મોડલ વિગતવાર સમજાવો. તેના દ્વારા શું અર્થ તારવી શકાય છે ?

(બ) કાર્બન ક્રેડીટ વ્યાપાર વ્યવસ્થા શું છે ? તેના લાભ કયા કયા છે ?

અથવા

પ્ર.૩

(૧૫)

(ક) ભારતની તાજેતરની પર્યાવરણીય ચળવળો વિશે નોંધ લખો.

(ડ) વિશ્વ વ્યાપાર સંગઠન (WTO) વ્યાપાર અને પર્યાવરણ વચ્ચે સંતુલન સાધવાનો કેવી રીતે પ્રયત્ન કરે છે ?

પ્ર.૪

(૧૫)

(અ) નિઃશેષી કુદરતી સંસાધનોના ઇષ્ટ ઉપયોગના સિદ્ધાંતો વિશે લખો.

(બ) ભારતના પર્યાવરણીય કાયદાઓ વિશે નોંધ લખો.

અથવા

પ્ર.૪

(૧૫)

(ક) “સામૂહિક સંસાધનોની કડ્ડાંતિકા” એટલે શું ? એને કેવી રીતે ઉકેલી શકાય ?

(ડ) સહિયારી સંપત્તિના સંસાધનો એટલે શું ? તેના લક્ષણો જણાવો. ખાનગી અને જાહેર સંપત્તિ કરતા તે કેવી રીતે જૂદા પડે છે ?

પ્ર.૫

(૧૫)

(અ) ઓલ્સનની સામૂહિક સંપત્તિના સંચાલન અંગેના સિદ્ધાંતની ટીકાત્મક સમીક્ષા કરો.

(બ) એલિનોર ઓસ્ટ્રોમના સામૂહિક સંપત્તિના સંચાલનનો સિદ્ધાંત સમજાવો.

અથવા

પ્ર.૫

(૧૫)

(ક) ઓકર્સનનો સામૂહિક સંપત્તિના સંચાલનનો સિદ્ધાંત સમજાવો.

(ડ) સામૂહિક સંપત્તિના સંચાલન અંગેનું બુકાનન અને ટુલોકનું મોડલ સમજાવો.

